

ABONAMENTUL:
 De an an 70 Leu = 140 Cor.
 Anul an 36 Leu = 72 Cor.
 Special 38 Leu = 76 Cor.
 Poșta română nu are
 abonamente la reviste.

ROMÂNUL

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
 Strada numărul 1 a.
INSERTIUNILĂ,
 se primesc la administrație
 și se taxează după tact.
MANUSCRIPTELE NU SE
IMPAGAZINĂ.

Opagină din istoria cea mai nouă a Românilor

— Inaintarea armelor române dă pe linia Zam—Ciucea. —

(Majestatea Sa Regele, generalissimul Prezant și ministrul V. Goldiș.)

Armata română trecuse linia Diaz și îpe la începutul anului 1919 se opri pe linia Zam—Ciucea. Aceasta era exact frontiera principatului de odinioară a Ardealului. Se zvonise preutindeni, și erau multe indicii, cari păreau a verifica zvonul, că aliații, convinși de amici puternici ai ungurilor, vor să opreasă pe români definitiv pe această linie, socotindu-o ca cel mai firesc hotar politic între România și Tără-Ungurească. Români au cerut Ardealului să primească Ardealul, dar nimic mai mult.

Tratatul din 1916 acordase României Banatul întreg, gurile Murășului și cea mai norocoasă linie strategică dela gurile Murășului până la Tisa de Nord, iar adunarea națională dela Alba-Iulia hotărâse unirea cu Regatul-Roman a tuturor românilor din Ungaria și a tuturor teritoriilor locuite de dânsii.

Acum armata română se oprișe la Zam. Dincoaci de linia Zam însă trăiau aproape un milion de români. Si în satele acestor români sub numirea de armată maghiară se năpustiseră celea mai mizerabile horde de ucigași, hoți și incendiari. Români erau schingiuți în chipul cel mai barbar, huiduști, jefuți, batjocoriți. O lume de preoți și învățători se refugiaseră în teritoriu ocupat de armata română mulți din cei rămași acasă au fost uciși, amândoi preoții din Simand, Leucuța și Popescu, au fost asasinați în modul cel mai îngrozitor. Tipetele de chin și vai ale nefericiților români de dincoaci de Zam umpluseră întreagă Tără Românească.

Se ținuseră aproape în toate orașele, chiar și la București, meetinguri, în cari se cerea înaintarea armatei române, ca să scape din acel foc pe români rămași încă sub stăpânirea ungurească.

Deodată cu acest strigăt de durere a neamului întreg guvernul dela București și d. Ioan Brătianu la Paris insistau mereu la aliați și mai vârtoș la mareșalul Foch, ca să dea voie armatei române să înainteze. Lumea rămânea însă absolut mută la vaietele noastre. Aliații ne amenințau cu ruperea raporturilor diplomatice pentru cazul, că armata română ar face un pas înainte fără învoieala lor.

Situația ajunsese insuportabilă. Români scăpați din jugul unguresc ajunsese să într-o stare sufletească, ce ascundea cele mai mari primejdii. Se auzeau șoapte, că dren repreșali români vor măcelări pe toți ungurii, cari trăiesc în mijlocul lor. Neapărat trebuia să se întâpte ceva, căci un măcel al ungurilor din Ardeal ar fi primejduit toată opera de unire a națiunii române. Dar' pasul ce trebuia făcut avea să se facă pe răspundere proprie, căci aliații în nici un chip nu putură să îndupaleați să recunoască necesitatea înaintării armatei peste linia Zam. Răspunderea era însă foarte grea și nimeni nu voia să și-o asume.

Atunci în ceasul sănătății urmă să a spus cuvântul, care trebuia.

Intr-o ședință a Consiliului de miniștri înainte de Dumineca Florilor, Joi ori Vineri, în 10 ori 11 Martie, ministrul V. Goldiș a făcut propunerea concretă, ca Consiliul de miniștri, fără a mai cere și aștepta asentimentul aliaților, pe răspunderea sa politică să dea ordin armatei române ca să treacă linia Zam—Ciucea și să ocupe întreg teritoriul locuit de români din Teâra-Ungurească. Ministrul V. Goldiș a mai adăugat, că pentru cazul, când propunerea sa nu ar fi primită, dânsul își dă dimisia din guvern, deoarece nu înțelege să stea liniștit în fotoliul ministerial, câtă vreme frații săi români de sub stăpânirea ungurească suferă chinurile morții celea mai îngrozitoare.

S'a declarat în chipul acesta o criză parțială de guvern. D. M. Pherekyde, ministrul președinte ad interim, răspunse numai decât, că dânsul nu poate primi răspunderea politică pentru asemenea hotărâre și nici nu admite, că hotărârea să se ia numai de guvern, ci a propus să se supună afacerea la desbatere într-un Consiliu de miniștri presidat de Majestatea Sa, cerându-se și părerea generalissimului armatei, d. general Prezanu. Miniștrii au acceptat propunerea și d. Pherekyde seara pela orele 8 a plecat la Majestatea Sa să-l roage, că atunci noaptea să prezideze ședința Consiliului de miniștri. Majestatea Sa spunea însă, că măcar până dimineață să i se lase dui general Prezanu timpul necesar spre a-și face raportul despre situația militară pe frontul unguresc. A rămas așa.

In ziua următoare la orele 11 a. m. miniștrii s-au adunat la ședință în palatul Cotroceni. Era de față și d. general Prezanu. Deschizând ședința Majestatea Sa Regele a expus obiectul ei și a dat apoi cuvântul comandanțului armatei. D. general Prezanu a vorbit aproape un ceas și în mâna cu hărțile militare și provocându-se la rapoartele celea mai proaspete, pe cari le primise dela front și din Budapesta, a ajuns la concluzia, că nu poate garanta cu siguranță victoria. Asupra tuturor făcuse chiar impresia, că se teme de eșec.

Miniștrii tăceau. Regele se uită drept în ochii lui Goldiș. Atunci ministrul V. Goldiș are cuvântul și începe să răspundă celor spuse de d. general Prezanu. Il asigură de absolută să încredere, dar' nu poate admite temeinicia integrală a informațiunilor primite de d. general. Reflecțează pe larg la temerile pentru eventuale complicațuni internaționale și conclude, că orice sărăcire să intâmple, demnitatea națională cere să tragem din nou sabia și să rămânem impasibili la strigătele de durere a fraților noștri chinuți.

Majestatea Sa a cerut părerea celorlalți miniștri ai țărilor alipite, dd. Nistor și Inculeț. Aceștia au aderat la propunerea lui Goldiș. Asemenea a sprijinit această propunere și ministrul Al. Constantinescu.

Atunci Regele s'a întors către d. general Prezanu. I-a mulțumit pentru expunerea clară și temeinică a situației militare.

— Cred că toate sunt așa, cum spui Dta

dle general; zise Majestatea Sa, cu toate acestea d. Goldiș are dreptate. Si eu sunt de părere, că armata trebuie să înainteze, orce s'ar întâmpla.

— Voința Majestății Voastre este pentru mine poruncă, răspunse generalul, armata va primi ordin de înaintare.

— Trăiască Regele, strigă într-o însuflețire de nedescris ministrul.

Peste câteva zile s'a dat ordinul de înaintare.

Verificarea acestor întâmplări se va face, când se va publica procesul verbal luat în acea ședință de către ministrul I. G. Duca.

Era ziua sfintei Invieri. Serviciul divin atât de înălțător la Mitropolie se sfârșise pela orele 2 din noapte. Păstrătorul vechilor tradiții Vodă plecase cu Curtea sa la palatul din București să ciocnească ouă roșu cu oaspeții săi. Sala tronului strălucea în lumina becurilor electrice și strălucea de podoabele uniformelor ambasadorilor străini și decorațiile militare. Miniștrii români în fracurile lor negre se pierduseră printre acestea străluciri. Deodată însă Domnul Țării-Românești Regele ieșe din rândul celor ce-l împrejmuiau, merge drept la ministrul V. Goldiș, ciocnește cu dânsul paharul cu șampanie și spune tare să audă totuști :

— Christos a inviat. Te felicit dle Goldiș, că Dta ai avut dreptate. Pe întreagă linie armată română înaintează victorioasă, ungurii fug în debandadă.

— Națiunea română are să mulțumească această nouă glorie a sa înțelepciunei și nețarmuritei iubirii de neam a Majestății Voastre, să trăiți Majestate, răspunse d. Goldiș.

Urale puternice umplură sala tronului românesc. Oricine poate să-si închipuiască fericirea din acea clipă a ministrului ardelenesc Vasile Goldiș. Căci în ziua sfintei Invieri români din Troaș, din Petriș, diri Soborșin din Bârzava și până jos la Cuvin și la Mândruloc erau scăpați din ghiarele bandiților.

Apoi mai în urmă tot la propunerea și înzistența ministrului V. Goldiș s'a stors învoirea generalului Franchet D'Esperay și s'a dat ordin armatei române să intre în Arad. Mâine în 17 Mai se va serba prima aniversare a acestei zile mărețe și în veci memorabile pentru Aradul nostru.

Si acum d. O. Goga cu amicii săi mai noui crede, că va putea face pe români cercului Radna, dela Troaș până la Cuvin și până la Mândruloc să-i dea vot de blam și să-l facă de rușine pe acel V. Goldiș, grație căruia ei au scăpat din ghiarele bandiților și ziua învierii Domnului în 1919 s'a prefăcut în ziua învierii lor naționale, să-i dea vot de blam lui V. Goldiș care a propus la Adunarea-Națională din Alba Iulia unirea Ardealului cu Tara-Românească și a dus Majestății Sale Regelui actul acestei uniuni, care înainte de aceea treizeci de ani a luptat pentru desrobirea națiunii române.

Se va afla oare un singur român arădan, care să dea mână de ajutor la o asemenea spurcată ingratitudine națională?

Manifestație sportivă românească în Arad.

In legătură cu adunarea sa generală ordinară, ce va fi în Arad, duminică, dimineață la ora 10 în sălă festivă a primării, Clubul sportiv român din Arad „Gloria” a organizat și o întrecere de fotbal cu echipa Clubului sportiv al universitarilor din Cluj și cu echipa regimenterului 14 Călărași.

Aceasta este a doua manifestație sportivă românească în Arad, după o pauză de mai mulți ani, cauzată de războiul mondial.

Cea dintâi manifestație a avut loc în vara anului 1913 când tot Clubul „Gloria” organizează o întrecere cu echipa societății universitare „Petru Major”, în legătură cu inaugurarea internațională și scoalei de fete române.

Manifestația de atunci — era numai un început — făcuse o adâncă impresie și a produs puternice îndemnuri pentru desvoltarea unei vieți sportive românești în Arad.

Războiul a impiedicat apoi orice manifestație românească.

Libertatea ce a răsărit însă din acest război pentru gimnastică sfedeză și tennis, și proiectul îndemnat Clubul „Gloria” a reluat firul întreupt. El cuprinde azi aproape întreagă societatea română din Arad, cu mai multe sute de membri activi și sprijinitori.

În timpul scurt de o jumătate de an ce i-a stat la dispoziție el a organizat 2 echipe de fotbal bine instruite, cursuri de gimnastică și secție a doamnelor și boarelor pentru gimnastică sfedeză și tennis și proiectează să facă începutul și în celelalte ramuri ale sportului.

Concursul ce a organizat Clubul „Gloria” pentru azi după masă, cu clubul de curând înființat al universitarilor din Cluj și cu echipa Regimenterului 14 Călărași organizată și condusă de căpitan Davila nu este numai un eveniment sportiv ci totodată și o manifestație națională românească.

Publicul românesc, înțelegător al importanței sportului pentru educația cetățenilor, suntem convingiți că va fi tot sprijinul participând în număr cât mai mare la întrecerea inaugurațivă de fotbal a Clubului „Gloria”.

Formația echipelor ce se vor măsura e următoarea:

Clubul sportiv al universitarilor:

Trupa Petica, Metian Ratiu, Nichiu, Guga Crăznic I, Vatian, Crăznic II, Tirlea, Popescu, Grăescu.

Echipa Regimentului 14 Călărași sub conducerea dñr. căpitan T. Davila.

„Gloria” Echipă I:

Ardicorean, Aradani II, Stoica, Popescu, Bogdan, Moldovan, Ursu, Popoviciu, Aradani I, Raicu, Mladin.

Echipa II:

Mihailin, Cienădan, Vesa, Rotar, Dehelean, Domina, Măcinic, Cătana, Săbău, Vostinar, Albotă, Letica.

În urmă va concerte muzica militară.

Programul serbătoarei dela 20 Mai.

Ziua de 20 Mai s'a fixat ca sărbătoare permanentă cu titlul de sărbătoare națională, ca prinos de recunoștință Eroilor căzuți pentru Patrie.

Aceasta zi va fi serbată cu deosebită solemnitate în cuprinsul întregii țări dându-se prilej tuturor locuitorilor țării fără deosebire de naționalitate și confesiune, ca în această zi să-si îndrepte gândurile spre dragii sărăuți, cari să jefifă pe altarul datoriei.

Pentru a se serba în mod demn aceasta zi și în orașul nostru, în înțelegere cu d. comandant al garnizoanei, am luate următoarele dispoziții:

Toată activitatea comercială și industrială va fi suspendată, rămânând toate prăvăliile, atelierele și fabricile închise peste totă ziua. Excepție fac fabricile cu uz permanent, iar atelierele de barbier vor rămâne deschise până la ora 10.

Toate oficile publice și particulare vor lucea vacanță.

Intreg orașul va fi pavoazat.

Programul zilei I-am fixat în următoarele:

Se va oficia un Te Deum la biserică catedrală gr.-or. la care vor lucea parte toate autoritățile civile și militare, la ora 9^{1/2} a. m.

De asemenea se va serba câte un Te Deum la toate celelalte biserici ale tuturor confesiunilor.

După Te Deum se va porni în procesiune la Monumentul Eroilor din cetate, unde se va celebra din nou un serviciu divin, pentru odihna morților.

După masă la Teatrul de iarnă se va juca o piesă națională, de către trupa românească M. Fotino, la teatrul de vară va juca trupa maghiară Szendrey, iar la cinematografe va rula filmul „Luptele pe Tisa” și „Occuparea Budapestei”.

Seară la orele 9 va avea loc o retragere cu torte care va porni dela primărie parcurgând străzile Cloșca (Szt. László), G. Popa (Ferdinand), Horia (Széchenyi), Bul. Regina Maria până la otelul Crucea Albă; de aci va trece pe strada Eminescu până la reședința episcopală, de unde se va îndrepta spre Catedrală și apoi prin strada Românilui se va duce în față prefecturei județului, ar de aci la primărie.

Cu începere dela 8 și jumătate vor trebui iluminate toate ferestrele din aceste străzi până la trecerea retragerii cu torte.

După masă se vor putea fi servicii divine în toate cimitirile diferitelor confesiuni, pentru serbarea memoriei tuturor Eroilor căzuți în războiul mondial. În acest scop va trebui însă să anunțe Comandamentului Garnizoanei locul și timpul serviciului divin, deosemenea și numele preotului care îl va celebra. Se atrage atențunea publicului că este interzis de a ieși la cimitir sau a se reinconde în procesiune.

Arad, 15 Mai 1920.

Dr. ROBU, primar.

Adunarea partidului poporului în Sân-Nicolaul-Mare.

Duminică la 2 Mai s'a tinut adunarea populară, convocată de aderenții dlui Imbroane, în Sân-Nicolaul Mare. Poporului adunat în fața primăriei i-au vorbit d. Bucurescu, contra candidatul Averescan al cercului Sân-Nicolaul Mare apoi un reprezentant Averescan din vechiul regat, d. Vercescu și în urmă d. Imbroane. Candidatul Bucurescu, care își înșepe discursul program, prim a defăima pe d. Maniu și Vaida Voevod și activitatea Partidului național, a fost întrerupt de popor, care aclama Partidul național, și pe dnii Maniu și Vaida Voevod. Adaminații poporului au încrezut așa de mult pe d. Bucurescu, încât acesta care nu are de altfel darul oratoriei, și-a uitat discursul învățat pe de rost. Întreruperile poporului s-au tînuit însă lânt și d. Bucurescu, a părăsit tribuna fără a-si fi putut rostit discursul program. Dd. Vercescu și Imbroane au pătit-o la fel, poporul aclamând de astă dată și pe d. Mihălache și Iorga și dovedind clar nestrămutata sa alipire către Partidul național.

Nu putem trece cu vederea faptul, că și la această adunare, ca și la toate celelalte, aderenții încă mai gălăgiosi și mai devotați ai Partidului Averescan sunt aceia care pe vremuri, până la instăpânirea definitivă a imperiului român peste nouile ținuturi, erau cunoscuți ca cei mai primejdioși dușmani ai românismului și care în calitatea lor de slugi credincioase ale trădătorului Mangra, vâneau sufltele românești, pentru guvernul maghiar. Aceeași oameni în anul 1916, când armata română s-a avântat peste Carpați, ascultând chemarea îndurerată a fraților de dincoace, nu au putut afila cuvinte în deajuns de aspre la adresa tronului românesc, a bărbăților politici de dincolo și în special la aceea a dlui Averescu, marele general comandanț al ostierei. Tot acești ferventi aderenți ai Partidului Averescu, în timpul ocupației sărbătoarene din Banat, s-au ploconit până la pământ în fața măritului tron al regelui Petar.

Nu mai este azi deci nici o mirare, că acești oameni, se declară încă mai dezinteresati prietenii ai poporului obidiți.

Cor.

Aviz.

Orașul municipal Arad atrage atențunea tuturor locuitorilor interesati din Arad și jur, cari doresc să-i înveacina vitele contra antrax (boala de splină) și rouget (foc viu la porci) să anunțe dlui IGNATIE ERDÖS, medic vet. orașenesc. Casa orașului etaj I. antcipând 20 cor. după bucată de vită.

Anunțarea se face în 23 și 24 Mai dela 8—11 ore în biroul susnumitului, pentru a procura serum dela București.

Dacă nu se va anunța un număr corespunzător sume anticipate se vor restituiri.

Arad, 15 Mai 1920.

Dr. ROBU, primar.

INFORMAȚII.

Populația orașului e indignată de specula neînsemnată și de jaful ce se practică în restaurante din Arad.

Patronii celor câteva restaurante, căzând de acord să jupozeze publicul au ridicat dintr-o dată pretul mâncărurilor cu mai bine de 40 la sută.

Comisia de maximare a prețurilor, formată după cum am arătat de atâtea ori din oameni absolut nepricopuți în tot ceea ce privește nevoile orașului, au admis numai decât necinstit procedare a restauratorilor, după cum ar admite or și când și or ce alte pretenții or că de absurde ale acestora.

Jaful și specula au luat proporții considerabile în Arad și nu înțelegem pentru ce nu se procedează astfel încât să î se pue capăt.

— Serviciul sanitar al orașului a ordonat anunțarea obligatorie a bolnavilor de pleagră și a avorturilor. Când se anunță cazurile de pleagră trebuie indicate și cauza și locuința bolnavului pentru a se da ajutorul necesar în vederea îmbunătățirii alimentației.

— Serviciul sanitar al județului a fost avizat că în Comloșul mare, județul Torontal, variatul a însuconit acolo cu caracter epidetic, iar în împrejurimea Devei, jud. Hunedoara, s-au înregistrat 9 cazuri de trăsii exantematici.

— Eri dimineață au sosit la Arad, echipa de fotbal a clubului universitarilor din Cluj. Echipa a fost întâmpinată în gară de membrii clubului „Gloria”.

— În programul fixat pentru ziua de 17 Mai s'a facut următoarea modificare: Banchetul anunțat pentru ameazi se va tine seara la orele 9 în restaurantul Crucea Albă, iar pentru amiazi s'a organizat un bufet în pădurea Cială.

— Convocare. Societatea doamnelor române și Reuniunea femeilor române din Arad își vor fițe adunarea generală la 28 Mai c. ora 3 d. a. în locașul internatului de fete str. V. Stroescu. Toate onoratele membre și membrii precum și sprijinitorii binevoitori ai acestor societăți sunt rugați să participe la această adunare.

Eugenie C. Pop, pres. Adriana Ispravnic v. pres. reum., Livia Miladin v. pres. soc. doamnelor

Sa. 1272-1

Adunare poporala în Chișineu

Comitetul executiv al Partidului național din circumscripția electorală Chișineu convoacă pe această cale pe alegătorii circumscripției pe ziua de 18 Mai (Marti), orele 10 a. m. la Chișineu, pentru a asculta vorbirea-program a candidaților la Senat și Cameră: dnii dr. Demetrie Barbu și dr. Victor Hotărăman. Va vorbi și candidatul pentru cameră al circumscripției Boroșneu, tăranul fruntaș din Siria și fost deputat Nicolae Lăzărescu.

Adunarea partidului național din Lipova.

(Prin fir telefonic).

Lipova.

Sâmbătă la ora 10 a. m. s'a tînuit la Lipova o mare adunare poporala a Partidului național.

Cu această ocazie și-a rostit cuvântarea de program, candidatul partidului național, d. Romulus Damian, care în scurtul timp cât a stat în cerc, și-a căsătigat simpatie și totă încrederea alegătorilor. Vorbirea program a lui R. Damian, a fost ascultată dela început cu deosebită atenție și în aplauzele și aprobările întrăgei adunări. D. Damian a făcut o paralelă elocventă între felul cum înțelege partidul național să înțelească reforma agrară și felul strîmt cum intenționează să facă această partidul poporului, de sub sefia lui general Averescu.

Intrunirea a fost turburată pe la ora 11 de prim-pretorele Riegler, care întrerupând pe orator, a rugat azista să se prezinte la adunarea convocată de d. dr. Halic și dr. Clobanu, pentru a decide înscrierea „plasei” în partidul averescan.

Tărani și meseriași, au protestat și au rugat pe d. R. Damian, să-și continue vorbirea, după care s-au și dus fiecare acasă, nevoind să asculte sfătuirile dlor Cloban și Halic.

Populația din Lipova s'a arătat indignată de preșunile făcute de autorități în sensul de a săli pe locuitori să se inscrie fără volă lor în rândurile partidului poporului.

CORESP.

Ordonanța Nr. 21 și 25 (modificată).

Noi comandamentul trupelor din Transilvania pe baza art. 32 și 57 din titlul 2 adițional codul de justiție militară în interesul siguranței armatei și apărării țării

ORDONĂM:
pentru întreg teritoriul ocupat până la Tisa considerat zona de ocupație.

1. Vor fi considerați ca infractori:

a) cei care fără rea credință prin localuri publică gări, trenuri, pe străzi etc. vor comunica colporta, comentă, în orice chip șiști, fie adeverate, fie imaginare, sau păreri relativ la operațiunile de războiu, situația și dislocarea trupelor, dispozițiunile autorităților militare sau orice chestiuni privitoare la armata română.

b) ceice se vor găsi prin gări, trenuri, fără o justificare serioasă, sau se vor îngămădi, vocifera și nu vor respecta măsurile de ordine impuse de autoritățile în drept:

c) ceice vor rosti cuvinte injurioase la adresa națiunii române;

d) orice persoană de bunăcredință care ar transporta precum și aceia care permită a se transporta dintr-o localitate în altă, corespondență de orice fel, emanând dela particulari;

e) oricine va propaga idei contra intereselor armatei;

f) acei, care fără însărcinare sau învoie dela autoritatea militară în drept, se vor introduce pe față, sau sub ascuns, dar fără rea credință în localitățile evacuate, sau nu de armată, sau din ordinul ei, cum și în orice loc, în care autoritățile militare au interzis accesul;

g) ceice vor pronunța cuvinte ofenzoare la adresa militarii români, a armatei române sau a țării;

h) oricine, fără cuget sau otrăvește, sau infectează puțuri, izvoară, orice apă curgătoare sau stătătoare, precum și alimente de orice fel;

i) acel ce vor critica ordonanțele date de Comandament;

j) ceice vor scoate sau vor distruge steagurile, sau alte semne ale autorităților;

k) ceice vor interveni sau vor provoca întrunirea altora pentru a împiedeca o arestare sau execuțare oricărui măsură ordonată de Comandament.

2. Aceste infracțiuni se vor pedepsi după cum urmează:

Cele prevăzute la punctele a, b, c, d, se vor judeca de pretori în prima și ultima instanță: cu închisoare până la un an și cu amendă până la 2000 lei.

Contrafenirile prevăzute la punctul e, f, g, h, i, j, și k se vor judeca și condamna de Curțile Martiale cu închisoare până la trei ani și cu amendă până la 5000 lei.

Când vreuna din faptele de sus se vor fi săvârșit în scop de a spiona sau trăda se aplică pentru acele infracțiuni pedepsele prevăzute de legile penale în viitor de timp de războiu.

3. Constatarea contravenirilor la aceasta ordonanță se va face de comisari regali, de pretorii comendurilor de piață, de ofițeri de jandarmi și orice alți ofițeri de poliție judiciară.

4. Ordonanța de față se va publica, pe cât cu puțință în ziar, se va afișa în toate comunele și sediul Curților Martiale, pretoratelor, la comendurile de piață în localurile de jandarmerii și primării aducându-se la cunoștința obștească și prin bătăie de tobe.

Indeplinirea acestor formalități se va constata prin procese verbale dresate de ofițeri de poliție judiciară respectivă.

Aceasta ordonanță devine executorie după trei zile libere dela indeplinirea formalităților de sub acest articol și se aplică numai celor dovediți de culpă în urma exprării acestui termen.

5. Dispozițiunile primelor ordonanțe nr. 21 și 23 date de acest Comandament și care sunt contrare ordonanței de față se abrogă din momentul, când începe să se aplică această ordonanță.

Dată la Comandamentul nostru din Sibiu

Comandamentul trupelor din Transilvania
GENERAL MĂRDĂRESCU.

Seful de stat Major
GENERAL PANAITESCU.

I SALON ARTISTIC. Bulevardul Regina Maria No 21 Et. I.

Se vor vinde: Cesti, picturi, pahare, firuri antice, mobili și covoare. Vo 1139

Vandalismul dela Brăila

Pătrunși de un sentiment nu atât de indignare cât de adâncă nusine, ne vedem nevoiți să ne ocupăm azi de un fapt ce dezonaorează viața noastră publică și aruncă o lumină dureroasă asupra moravurilor noastre electorale, rămase în vechiul regat în stare de sălbăticie.

Cu prilejul unei întruniri de propagandă înțuită de „Federatie” la Brăila, mai mulți cunoscuți agenți electorală, oameni fără nici un rost și fără nici o demnitate, au opriți pe oratori să vorbească, au terorizat asistența și au atațat și brutalizat pe d. Nicolae Iorga, fără ca autoritățile să fi găsit oportun să intervie.

Din modul cum a decurs scandalul reiese că agenții electorală care l-au provocat, nu erau decât niște instrumente fără de răspundere, oameni plătiți de anumiți politicieni din Brăila, adversari ai ideilor propagate de federatie și partizani din interes, mai mult decât din convincerie, ai guvernului.

Faptul în sine este atâtă de hidos în cât credem că deocamdată nici nu a putut fi înțeles în adevărată lui urâtenie morală.

În România întregă, într-o epocă în care toate țările civilizate își fac un ideal de cultură din libertatea gândirei și din aceea a cuvântului, o seamă de politiciani înbâtrâniți în rele și rămasi la vechile practici electorale, ajutați de cățiva îndivizi din cea din urmă treaptă a societății, opresc o întrunire și ridică mâna înarmată asupra unuia dintre oamenii cei mai mari ai națiunii, asupra unui om despre care nu se va putea spune niciodată, ceea ce este lucru rar, că a făcut politică înpins de intorse personale și de o rușinoasă dorință de căștig.

Gestul acesta sălbatic și barbar aruncă o durenoasă lumină asupra mentalităței politicienilor brăileni cât și asupra lipsei de demnitate a autorităților brăilenie care patronează scandalurile și acțiunile nedemne, în contra prevederilor legii și în contra spiritului Constituției.

Opinia publică brăileană ar trebui să se socotească angajată direct în această chestiune și prințro protestare indignată să facă proba că blamează asemenea procedee sălbace mai ales când ele sunt opera unuia dintre fii săi.

Ne-am așteptat ca întreaga presă românească, indiferent de culoare politică să protesteze cu vehemență în contra banditismului de la Brăila.

Spre mare noastră consternare am văzut însă chiar zile oficioase, cu caracter serios, făcând glume cu privire la cele petrecute la Brăila, sau înănd din considerații politice apărarea barbariei săvârșite.

Presă, apărătoarea libertăților, ar fi trebuit să aibă o atitudine, cu totul alta și din punctul acesta de vedere nu pot să existe două moduri de a vedea.

O țară, unde se găsesc oameni să sară cu bâtele la un Nicolae Iorga, pentru a se servi interesele politice ale unui oarecare Souli, o țară, unde nu se știe să se respecte oamenii politici cinstiți și unde se face confuzie între un isavanit și un demagog de întruniri publice, nu merită să stea în rândul națiunilor civilizate.

De aceea vandalismul dela Brăila are o însemnatate simbolică și de aceea presa ar fi trebuit să se ferească de a lăua apărarea unui act atâtă de înjositor pentru prestigiul național.

Germania execută tratatul de pace.

Berlin. — *Guvernul german a comunicat generalului Noulens, comandantul trupelor aliate din zona neutră, că efectivul trupelor germane din acea zonă a fost redus la numărul prevăzut în tratatul de pace.*

Clubul sportiv UNIVERSITAR din Cluj și Clubul sportiv român GLORIA din Arad aranjează Duminecă în 16 Mai a. c. la orele 5 și jum. p. m.

O MĂSURARE DE FOOTBALL

de inaugurare pe stadionul din Piața Ovăr (A. T. E.)

Aceasta măsurare va fi precedată la orele 4 p. m. de măsurarea echipei de football a Regimentului 14 Călărași și „Gloria” echipa II.

rețurile de intrare: Loc rezervat 20 cor. Loc I. 15 Cor. Loc II. 12 Cor. Loc de persoană 10, de stat 6 Cor. Studenți și soldați 2 C.

TELEGRAME.

— Serviciul telegrafic Damjan. —

Noui greve în Italia.

DIMISIA GUVERNULUI NITTI.

Roma. — Din cauza măsurilor luate de guvernul italian, de-a traduce în față unui tribunal disciplinar pe instigatorii grevelor dela postă și telegraf, funcționarii telegrafo-postali din Roma, Genua, Milano și alte orașe, au făcut din nou grevă.

Prim ministrul Nitti a fost interpelat în cameră în această chestiune din partea mai multor deputați.

Prim ministrul a prezentat camerei proiectul d-lui Nitti care nu răspunde la interpelările ce i s-au adresat privitor la greva dela postă și telegraf.

Camera a respins proiectul d-lui Nitti, cu 193 voturi, contra 112. Din această cauză, d. Nitti a prezentat a doua zi, adică la 15 cor., Suveranului dimisia întregului guvern.

ROMÂNIA CONTRA RUSIEI.

D. Take Ionescu la Varșovia(?)

București. — Agenția telegrafică Damjan, anunță sub rezervă, știrea, că d. Tache Ionescu ar fi sosit la Varșovia, pentru a trata o alianță ofensivă a României cu Polonia, contra Rusiei sovietelor. D. Pilsudsky, președintele republicii polone și generalul armatei polone, a rechemat telegrafic din Roma, pe d. ministru Patek.

Presă vieneză este informată, că România, va începe în curând acțiunea ofensivă în Ucraina de nord, cu o armată de 160,000 de oameni.

(Informațiile acestea ale presei străine, am arătat însă și altă dată că nu corespund realității. La rândul nostru le reproducem ca titlu de curiozitate. N. R.)

PACEA CU TURCIA.

Paris. — Ziarele aduc amănunte asupra tratatului de pace cu Turcia. În înțelesul tratatului, prezentat spre studiere delegaților Turciei, Grecia va obține în afară de teritorul întregii Traciei, și acele teritorii balcanice și insulele din mediterană și marea egee, pe care le ocupase încă în primăvara anului 1919, apoi întreg vilacul Smirna. Armata turcească va fi redusă la efectivul de 50,000, iar flota ei de război va fi desființată.

Cenzurat: C. Teodorescu.

Publicații.

— Publicații prin care se aduce la cunoștință generală, că emiterea de note de cassă sau orice fel de bonuri este oprită.

In conformitate cu ordonanța nr. 3394—920, a Secretariatului general al ministerului de finanțe din Cluj orice emitere de astfel de bonuri este a se confisca și contra emitătorului a se adresa proces-verbal procedându-se la urmărire de contravenție.

Toți emitătorii astfel de bonuri sunt obligați îndată după apariția prezenței a preschimbă în imediată legală retragând toate bonurile din circulație. — Directiunea financiară reg. rom.

CLUBUL SPORTIV ROMÂN „GLORIA” DIN ARAD

No 124—1920.

CONVOCARE.

În intenția articolului 21 al statutelor, prin această convocăm

adunarea generală ordinată

în Clubul Sportiv român „GLORIA” pe Duminică 16 Mai a. c. la orele 10 a. m. în sala mare de sedință a primăriei, la care re luăm votul a Vă invita cu toată stima.

ORDINEA DE ZI:

1. Cuvânt de deschidere.
2. Raportul secretarului.
3. Raportul cassarului.
4. Bugetul pe anul 1920—21.
5. Modificarea statutelor.
6. Demisia comitetului.
7. Alegerea noului comitet.
8. Propuneri și interpellări.

D. a. la orele 4th se va da prima măsurare de fotbal între echipele Clubului sportiv al universitarilor din Cluj, a clubului „Gloria” și regt. 14 călărași.

Arad, la 5 Mai 1920.

Dr. GHEORGHE CRISAN, m. p. președinte.

REMUS C. MOLDOVAN, m. p. secretar.

De vânzare

O moară de ulei cu presă de mână. Să poate vedea la Ioan Lajos în Ghioroc. Csángótelep.
La 1267—3

SCALZILE DELA LIPOVA

(Apă acră)

au mare putere sămăduitoare contra reumei, boli de nervi, anemie, debilitate, boli de inimă și în deosebi boli femeiești. Improductivitate. Vîptuire excelentă, sistem de pension. Gara Maria Radna. Informații se pot primi dela

Li 1231—10

Direcțunea scăzilor.

In atenția Onor. Doamne!**IGNATIE E. STRASSER**

Prăvălie de articole de modă.

ARAD, Bul. Regal Ferdinand I. (József f. ut.)

In față cu biserică luterană.

Mare assortiment de pânzetură, carton, batist și grenadin. ::

Vânzare en gros și detaliu.

Sa 1223—10

In atenția proprietarilor de mașini!**DANILA KORCSOG**

mașinist diplomat

ARAD, str. SAMUIL NEUMANN No 7. (vis-à-vis de postul de vamă).

Execut tot felul de reparări profesionale a mașinelor agricole în atelierul meu industrial nou aranjat și pentru care am angajat excelente puteri de muncă. Reparări pentru prețuri convenabile și contra garanție. Deasemenea pînăesc executări de reparări a mașinelor de cusut a stropitoarelor și totfelul de reparări în branșă tăcătușeriei. — Caut companist pentru cumpărare de mașini reformate. Ko 1253—2

Atelierul dantistic**Dr. Radnai și Friedrich**

Arad, str. I. Brătianu (Weitzer János) 1.

Pregătește poduri de aur și coroane, totfelul de dinți cu cauciuc. Plombe de aur, argint etc.
Ra 1225—5

A Y I Z !

Au sosit stofe de lână și engleze în mari cantități. Facem un rând de haine pentru bărbați dela 2000 cor. în sus. Avem mare depozit de haine gata pentru bărbați și copii, lucrate în atelierul nostru. Rugăm On. Public să grăbească a se aproviziona pentru trebuințele sale până nu ni se epuizează depozitul.

Cu stimă:

FRAȚII KOMLOS și MUZSAYARAD, strada Meșianu (Forray)
ko 1257—60**Cumpăr lamele, sărme de fier și aramă**

noul și rămășițe utilizabile

P L U M B

în orice cantitate Edmund Molnar prăvălie de articole speciale strada Crisan (Károlyi no: 8. Mo 1270—1

AUR și ARGINT

în orice cantitate cumpără

Giuvaergiu, casa centrală de schimb a aurului. Arad,Bul. Reg. Ferdinand (Iozsef Föherceg) 12.
ko 1261—30**Au sosit modelurile de vară!**

Mare assortiment de haine de casă, bluze și haine pentru copii. Toalete, croi elegant, după cea mai nouă modă.

GEORGE REINER Prăvălie de articole de modeluri

ARAD. Str. Eminescu (Deák Ferenc). Re 1229—20

Sucesorul lui

SAMUIL WEISZBERGER

producător de vin și rachiu de fructe. Mare negustorie de rachiu. Fabrică de rum și lichéuri. Vânzare în mare și mic.

ARAD, Bul. Regina Maria (Andrássy-ter.)

Ve 1222—10

Articole de sticlă

Păhare, demisoane, umbrăre de lampă se pot cumpăra la

ENGEL și SCHVARTZARAD, Strada Meșianu (Forray) nrul 2.
En 1259—1**GRÜNWALD și MOSKOVITS**

Mare magazin de zahăr, zahărăciile, fructe coloniale, mărfuri de Norimberg și măruntișuri.

ARAD, (in față cu primăria).
On 1260—12**In atenția Onor. Doamne**

Salonul de croitorie pentru doamne, ce s'a bucurat în bun renume în trecut i-am redeschis, angajând distinse forțe de muncă. Rog și pentru viitor binevoitorul sărijuin a M. On. Public. ::

ANDOR și SCHAUERLANDCROITOR DE HAINĂ PENTRU DOAMNE
ARAD, HALTER NUMĂRUL 1 ETAJ II.
Sa 1258—1**MAYER MARKOVITS**

mare negustorie de produse brute (piele nelucrată) pene, lână și remasile textile

Arad Piața Ovár (Fabrica velche de scrobaială)

Cumpără articolele mai sus înșirate în orice cantitate pentru cele mai înalte prețuri de zi.
Ma 1255—1**Scoarță de sălcie**

în cantități mari și mici, precum și totfelul de corfe: de călătorie, pentru păstrarea rusăriei, pentru cumpărări în piață se capătă la

ROZA WEISZ fabrică de corfe Arad, strada Barițiu (Rákoczi) nr. 14
We 1197—10.**Pielăria**

lui

Victor Boșneac

ARAD, Piața Catedralei

(în față biserică rom.) se află de vânzare șevre, box, talpă și diferite articole din această branță. În special atrag atenția consumurilor, societăților și atelierelor care doresc să cumpere în mare cu un preț favorabil. ::

Serviciu prompt!

Prețuri moderate!